

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K

mesečno 20 .

in izozemstvo . . . 600 .

Oglasi za vsak mm višine

stolpeca (58 mm) . . 2 K

mali oglasi do 30 mm

stolpeca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L

Telefon št. 72.

Upravišтво:

Prešernova ulica št. 64.

Telefon št. 96.

Račun kr. post. ček urada

šte. 11.842.

Ljubljana, 16. novembra.

Že opetovano smo konstatirali, da naši avtonomisti ne vedo prav nič povedati o predlogu, ki ga je vlada koncem meseca oktobra izročila narodni skupščini v razpravo. To je zakon o oblasti in srezki (okrajni) samoupravi, predlog, ki postavlja diskusijo o avtonomiji na dnevni red in ji daje konkretno osnovo. Sedaj bi bil čas, da avtonomisti dvignejo svoj glas, da pridejo na dan s svojimi argumenti, s svojimi protipredlogi, s svojo kritiko in dokazi, da je demokratski program široki samoupravi le prazna centristična fraza. Poznamo naše avtonomiste in vemo, kakšen je njihov ideal. Neznanstvo lepa se jim zdi stara avstrijska kronovina in njihova fantazija jim v najprejnejših trenutkih prinaša nazaj sliko šusterskega kranjskega parlamenta in blagopokojnih delovnih odborov. Sedaj ogledujejo novi zakon o oblasti samoupravi in izjerkoli ga primejo, nikjer mu ne morejo blizu z drugimi nego najreakcijsarnejšimi protilagamenti.

Resnica je namreč ta, da bo oblastna samouprava v naši narodni državi v vsakem oziru modernjša, demokratičnejša in trdnjša, nego je bila stara deželna avtonomija. Ne govorimo o tem, da so bili stari deželni zbori privilegirana zastopstva in da bodo oblastne skupščine izvoljene po demokratskem volilnem pravu. Bistvena razlika pa je že glede skupščinskih sklepov. Res se ne bodo zvali zakoni, temveč uredbe, toda potrjeni ne bodo nobeni samovolji gospoda ministra, od katerega dobrega ali slabega razpoloženja je bila odvisna sankcija javnih starih deželnih zakonov. Svobodno si bo oblastna skupščina izvolila svoje predsedništvo in svoje poslušalce, odbor, in usoda samouprave ne bo kakor nekdanja izročena imenovanim Landeshauptmannom in Landesmarschallom. Njeno zasedanje ne bo odvisno od ukrepov vlade, ki je nekdanja deželna zbornica držala po cela leta doma. V zakonu samem je določen dan, na koji mora biti oblastna skupščina vsako leto sklicana in je zagotovljeno tudi njej sami, da se zbere vsak hip, kadar vsaj tretjina poslancev to zahteva. Kompetenca oblastne samouprave je tako široka, da bo treba našemu narodu ponekod še mnogo politične vzgoje, ako bo hotel se koristno in uspešno udeležiti na vseh poljih prepuščene mu samouprave. Res so stare deželne avtonomije imele takozvano primarno kompetenco in jim je pripadalo načelno vse, kar ni bilo izrecno pridržano dunajskemu državnemu zboru. Toda ravno tako res ga ni bilo važnejšega predmeta, ki ne bi bil zlasti tudi na narodnogospodarskem polju odtegnjen deželnim zborom. En sam pogled v zbirke deželnih zakonov nas uči, kako ozko je bilo polje kronovinske, od naših avtonomistov toli hvalisane avtonomije, ki je povrhu bila na milost in nemilost izročena dunajski birokraciji. Deželni zbori dejanske finančne samostojnosti niso imeli. Njihov budget je bil odvisen od »Najvišje« sankcije. Budget naše nove oblastne samouprave pa je deloma popolnoma neodvisen od drugih faktorjev. Sklepanje o dokladah na državne davke je do višine 50% slobodno in je za višje doklade, za nove samostojne davke in za več nego 10 milijonov posojila je potreben pristanek finančnega ministra, katerega odločitev pa mora biti utemeljena in mora slediti v odločenem kratkem roku, ker je sicer brezpredmetna. Stari deželni zbori so se igrali parlamenta, v resnici pa so bili le avtonomistična igrača v rokah c. kr. birokratov. Reči smemo, kar se o starih deželnih avtonomijah nikdar ni trditi dalo, da bo po novem samoupravnem zakonu ljudstvu res odprta široka pot, da more v vseh zadevah, ki so zahtevale od neposrednega lasti gospodarskega interesa, neposredno uveljaviti svojo voljo in svoje zmoglosti v javni upravi.

Na brzo roko smo našli nekaj karakterističnih načel novega samoupravnega zakona. Sedaj bo tudi široki javnosti umljivo, zakaj so avtonomisti postali tako molčeči. Kar more trezen človek zahtevati za samoupravo, to je v polni meri upošteval vladni predlog. O posebnih vojski in zunanji politiki, o avtonomiji v velikih vprašanjih gospodarske politike in vprašanja reda, o avtonomnem denarju in lastnem carinskem platu se je morda sanjalo našim klerikalcem takrat, ko so 1.1.1918. pripravljali svojo republiko, da je to jim samim zdi smešno govoriti. Zakon o samoupravi je nov dokaz, da če se hitro Jugoslavija demokratična država v najboljšem smislu te besede.

Zloraba washingtonske konference

ITALIJA ZAHTEVA ZA SEBE PRAVICO SILNEJŠE OBOROŽITVE, ZA JUGOSLAVIJO PA RAZOROŽITEV.

Washington, 16. novembra. (Izv.) Francoski in italijanski izvedenci so prišli do sklepa, da se mora vojna mornarica obeh držav prej pomnožiti, kakor pa zmanjšati. Italija stoji na stališču, da mora biti njeno brodogradnje tako močno kakor francosko, ali pa vsaj v razmerju 8:10. Svoje stališče utemeljuje italijanski delegati s tem, da je italijanska obala nad eno miljo dolga. Vrh tega šteje Italija ravnotoliko prebivalstva, kakor Francija in mora ves premog in eno tretjino žita uvažati. Zastopniki obeh držav bodo na konferenci naglašali, da ste obe državi med svetovno vojno uporabili vse svoje sile za vzdrževanje armade in brodogradnje. Italija skuša glede mornariškega programa na vsak način doseči sporazum s Francijo. Italija zahteva daljše omejitve oboroževanja Poljske in balkanskih držav, da se tako prepreči nadaljnje napilicije.

PARIZ, 16. nov. (Izv.) Iz Washingtona se poroča, da je razorožitvena konferenca prekinjena za 10 dni. Med tem bodo strokovnjaki študirali Hughesov razorožitveni načrt. Člani kongresa so bili baletno informirani, da namerava Amerika v službi odklonitve Hughesovega razorožitvenega načrta takoj prirediti z gradnjo nadaljnjih 14 enot.

Washington, 16. novembra. Na današnji seji razorožitvene konference je Bal-

four formalno izjavil, da Anglija načelno in v duhu sprejme ameriški predlog glede omejitve oboroževanja na morju. Admiral Kato je izjavil v imenu Japonske, da sprejme njegova vlada ameriški predlog s pridržkom. Schanzer je izjavil, da Italija odobrava ameriški predlog.

Washington, 16. novembra. Posebni poročevalec »Agence Havas« poroča: Konferenca je bila odprta ob enajstih dopoldne. Na predlog državnega tajnika Hughesa je odobrila konferenca sklep, da se sestavi posebna komisija, ki se bo pečala z razorožitvijo na morju in druga komisija, ki se bo pečala z vprašanjem Daljnega vzhoda. Anglija, Japonska, Italija in Francija so se izjavile tudi glede Hughesovega predloga. Balfour je obrazložil posebno stališče Anglije. Vprašanje razorožitve na morju bo dovedlo tudi do razpravljanja o vprašanju razorožitve na kopnem, ki bo prišlo na dnevni red pomeje z drugimi podobnimi ukrepi vred. Schanzer je izrazil splošno zadovoljstvo italijanske delegacije. Briand je izjavil, da stopa po stopinjah Hughesovih. Ko bo prišlo na dnevni red vprašanje razorožitve na kopnem, bo Francija gotovo glasovala za ta predlog. Treba pa je delovati tudi na to, da bo v prihodnje za ključena vsaka ofenzivna akcija na morju. Seja je bila končana ob 12. uri, prihodnja seja bo dne 16. novembra.

Anarhija na Madžarskem

ZANIMIVA IZJAVA GROFA BETHLENA.

Budimpešta, 16. novembra. Madžarski korespondenčni urad javlja: Zunanji odsek narodne skupščine je imel danes popoldne sejo, na kateri je ministrski predsednik Bethlen naprosil odsek, naj se do imenovanja vlade odloži. Izjavil je, da se nikakor neče odtegniti zakoniti ministrski odgovornosti, vendar pa se vlada v stanju demisijske ne more spuščati v politične debate niti v plenumu, niti v odsekih. Glede vprašanja pravnega reda mora poudariti, da hočejo gotovi politični činitelji tolmачiti javne razmere v deželi tako, kakor da bi bil prenehal pravni red in kakor da bi vladala popolna anarhija. Temu mora kar najodločneje ugovarjati in izrečno naglasiti, da vlada tudi v stanju demisijske prevzema odgovornost za vzdrževanje pravnega reda. Nato je ministrski predsednik odšel. Odsek je sklenil soglasno, da naj se o današnji seji zunanjega odseka poda poročilo narodni skupščini. Obenem se naprosi narodna skupščina, naj pozove vlado, da predloži odseku vse diplomatske note, dokumente itd., ki so bili izmenjani izza 21. oktobra.

Budimpešta, 16. novembra. »Neues Pester Journal« poroča, da so po izpraznitvi Zapadne Madžarske dospeli

v Budimpešto številni vstahi in nezanesljivi elementi, ki so kršili javni mir in red, valed česar sta morala posredovati vojaštvo in policija, da sta jih razorožila. Razoroževalna postaja se je danes razpustila.

Dunaj, 16. novembra. Listi poročajo iz Budimpešte, da je nocoj bivši vojni minister general pl. Soose kot poveljnik vojaškega oddelka v nekem hotelu obkolil in aretirati tolpo neodgovornih elementov, ki so zadnje noči ogrožali v nočnih urah ceste v Budimpešti.

Budimpešta, 15. novembra. Minister za narodno obrambo pozivlje moško prebivalstvo od 17. do 36. leta, naj prostovoljno vstopi v narodno armado. Službena obveznost traja 12 let.

Budimpešta, 16. novembra. Trije angleški vojniki tukajšnje angleške misije so se vinjeni pri prepiru. Na križišču so obstali in se začeli pretepati. Prišla je vojaška patrula in jih hotela ločiti. Vojniki pa so jo napadli. Eden izmed njih 22letni Viktor Holiday je napadel vojaško patrulo z bajonetom. Napadeni vojak je ustrleli; težko ranjenega Holidayja so prepeljali v bolnico.

GOSPODARSKA KRIZA NA NEMSKEM.

Nauen, 16. novembra. V več tovarnah kovinske industrije zahtevajo delavci in nameščenci preko tarif izredno visoke doklade in je morala ena izmed večjih družb zaradi pasivne resistance delavcev ustaviti svoje obratovanje.

Nauen, 16. novembra. V državnem gospodarskem svetu je sklenjeno povišanje davka na premog za 30 odstotkov.

KDO BO PLAČAL ZA KARLA HABSBURGA?

Pariz, 16. novembra. (Izv.) Angleška križarka »Cardiff« z razkraljem Karlom in Zito je prispela pred Madeiro in pristala v pristanišču Funchal. Veleposlaniška konferenca se je danes bavila z vprašanjem določitve vzdrževalnine za kraljevo dvojico in rodbino. Ničče noče plačati. Madžarska vlada izjavlja, da je pripravljena »prispevati«, ne more pa nositi vseh stroškov.

STOTISOČKRONSKI BANKOVCI V AVSTRIJI.

Dunaj, 16. novembra. (Izv.) Kakor se poroča, izda Avstrija prihodnje dni stotisočkronske bankovce, dočim je bila do sedaj največja novčanica desetisočkronska. Avstrija bo torej prva država, ki izda za Rusijo tako visoke bankovce.

REGENTSTVO NA JAPONSKEM.

Pariz, 16. novembra. (Izv.) Iz Tokija se poroča, da bo zaradi boleznih mikada imenovan prestolonaslednik Hirohito, ki je izvršil poletni potovanje okoli sveta, za regenta.

Politični položaj

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Tudi danes v političnem položaju ni nastala nobena izprememba. Napovedana seja radikalnega kluba se danes ni vršila. Precejšnjo pozornost je vzbudilo dejstvo, da je radikalni delegat za pogajanja z demokrati, poslanec Ljuba Jovanović, odložil mandat pregovorača, ker se ne strinja z zahtevo radikalnega kluba, da mora notranje ministrstvo pripasti radikalcem. Pričakuje se, da bo korak poslanca Jovanovića, ki je v najožjih stikih z g. Pašićem, povod za radikalni taktični premik. Demokratiški klub stoji trdno na stališču, da o notranjem ministrstvu ne pripuščajo debate. Jutri dopoldne se vrši konferenca med ministrskim predsednikom Pašićem in predsednikom demokratskega kluba, Ljubo Davidovićem.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Nocoj se je vrnil v Beograd finačni minister dr. Kumanudi.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je bil sprejet danes od kralja v avdienci in mu je poročal o političnem položaju.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 16. novembra. (Izv.) Korespondenca »Herzog« poroča, da ste sedaj tudi Francija in Italija de inre in de facto priznali albansko vlado. Kakor znano, je Velika Britanija že dne 10. t. m. priznala Albanijo kot samostojno državo.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Danes je posetil ministrskega predsednika Pašića francoski odpravnik poslov, ki se je mudil dalj časa pri njem.

MIRIDITI PRED SKADROM.

Beograd, 16. oktobra. (Izv.) Miriditske čete so se na jugovzhodni strani približale Skadru na 8 km. Posadka je pod poveljstvom Bajram Sure izpadla iz Skadra, a ni mogla preprečiti Miriditov prekorajanja Drina. Miriditi napadajo z uspehom tudi protiviki Matl, kjer so zbrane čete tiranske vlade.

Nova uredba

o invalidih

Zakon o zavarovanju privatnih nameščencev.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Na današnji seji socialnopolitičnega odseka zakonodajnega odbora se je razpravljalo o proširjenju uredbe o zavarovanju privatnih uradnikov v Sloveniji na vso državo. Sprejeti so bili vsi osnovni principi te uredbe, ki bo sedaj predložena plenumu zakonodajnega odbora.

Dalje so sprejeli spremembe v uredbi o invalidih. Invalidi izpod 50 odstotka invalidnosti ne dobe več draginske doklade, ampak samo osnovno pokojnino. Vdove padlih v starosti izpod 40 let, ki so sposobne za delo, dobe tudi samo penzijo brez dodatkov. Družine padlih vojakov dobe doteke za otroke, ako plačujejo do 30 dinarjev neposrednega davka mesečno, a ne kakor do sedaj do 50 dinarjev.

IZ ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Plenum zakonodajnega odbora je na svoji današnji seji razpravljal o uredbi, s katero se finančni minister pooblašča, da more po odobritvi ministrskega sveta regulirati promet z devizami in valutami. Glede srebrnih kron, perperov in dinarjev je bil finančni minister pozvan, naj predloži izpremembo uredbe v zmislu, da se onemogoči odtok srebrnega denarja v inozemstvo.

Nasto je bil sprejet zakon, ki pooblašča vlado, da naj ukrene nujno vse potrebno za likvidacijo avstrijsko-ogrsk bank.

Uredba o zamenjavi kron v Dalmaciji in na Sušaku je bila odložena.

Sledila je razprava o uredbi glede nagrad finančnih uradnikov za naplata davkov. Poročevalec dr. Zerjav je naglašal, da je bilo v odseku mišljenje deljeno. On sam je proti nagradam ter jih smatra za škodljive. Zastopnik finančnega ministrstva je izjavil, da so nagrade neizogibne toliko časa, dokler bodo vladale v posameznih pokrajinah izredne razmere. Končno je bil sklenjen kompromis, da se izplačajo nagrade v zmanjšanem obsegu in da sme izplačevanje nagrad trajati samo še dve leti. Proti predlogu sta govorila Laza Marković in Voja Lazlić, za pa Angelić, Šešerov in Magovčević. Predlog odelci je bil v načelu sprejet z 12 proti 9 glasom.

Prihodnja plenarna seja jutri ob 10. dopoldne.

Poljska

In mala antanta

Razgovor z novim poljskim poslanikom v Beogradu.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Vaš dopisnik je danes posetil novega poljskega poslanika v Beogradu, g. Zdzisława Okeckiego ter ga prosil, da mu obrazloži stališče poljske države napram Mali antanti. Gospod poslanik je podal sledečo izjavo:

»Z Rumunijo nas že od davno vežejo čvrste zavezniške in prijateljske vezi, s Češkoslovaško smo pred kratkem sklenili trgovsko pogodbo, kateri je potem sledila še politična in tako so dani vsi pogoji za prijateljske odnose z našimi sosedi. Naša želja ohraniti mir v srednji Evropi in izpolniti obveznosti mirovnih pogodb je gotovo analoga s cilji Male antante. Poljski narod je bil primoran, da vodi dalje nego druge države vojno, da spasi politično eksistenco in nacionalno civilizacijo. Sedaj so pa dani vsi predpogoji za mirno delo in je naša država na poti, da izleči rano, ki ji je zadobila od dolgotrajne vojne. Poljska koraka neumorno na potu uspeha in se nadeja, da ni več daleč čas, ko bo zopet mogla izvažati svoje poljske prideleke kakor tudi industrijske proizvode. Kar se tiče odnosov med našo državo in kraljevino Srbijo, Hrvatov in Slovencev, moram odkrito priznati, da se še premalo poznamo in želimo, da bi nastopila v tem oziru kmalu izprememba. Zato bi bilo najbolje, da se stvorijo ekonomski stiki s Poljsko. Za stvarjalo obojestranskih produktov bi gotovo pospeševala medsebojno spoznavanje, in ne glede na materijalni dobiček, bi nam prineslo tudi obilico drugih koristi.«

Položaj v Rusiji

Nauen, 16. novembra. Kakor poroča boljševiški tisk, je na železnica sovjetske Rusije uveden radi pomanjkanja delavcev 12urni delavni čas.

Nauen, 16. novembra. Ukrajinski vstahi so poslednje dni prodrli de predmestij Kijeva.

Moskva, 16. novembra. Umrljivosti radi lakote grozno napreduje. Samo v okraju Bogatirju je umrlo 4400 oseb.

Izbruh novih stavk v Italiji

Rim, 15. novembra. Radi meznega gibanja kovinskih delavcev je bila proglašena splošna stavka v Liguriji. Posadi in Julijski Benečiji. Stavka železničarjev v Napolju ponehuje.

Rim, 15. novembra. Kakor poročajo listi, je moskovski izvrševalni odbor s svojim sklepom od 2. novembra končoveljavno izključil socialistične stranke Italije iz tretje internacionale, ker taji milanski kongres socialne revolucije in se je izkazal kot opora oportunisti. Na seji vodstva socialistične stranke je poročal Serrati o neuspehu sestave nove internacionale.

Rim, 15. novembra. (Stefani.) Zbornica je sklicana za 24. t. m.

Irsko vprašanje brez izhoda

London, 16. novembra. (Izv.) Delavski minister ulsterskega kabineta, Andrews, se je danes vrnil iz Londona v Belfast in objavil pri tej priliki komunike, v katerem surovo zavrača vse predloge londonske vlade glede rešitve irskega vprašanja. Komunike naglašajo med drugim: Koalicijna vlada je sklenila prevariti ulsterski kabinet s predlogom o skupnem irskem parlamentu na podlagi dominijonov. Vsaka debata o tem je za nas izključena. Zahtevali smo, da se ta predlog takoj umakne. Kako brezupen je položaj, je razvidno izlasti iz uradnega sporočila sinfajnovcev, ki naglašajo, da je vsako pogajanje, ki ne bi slonelo na podlagi skupnega irskega parlamenta, brezpredmetno, vsak drug predlog pa je popolnoma nesprejemljiv.

Razne vesti

Dunaj, 16. novembra. Kakor poroča »Korrespondenz Wilhelm«, so »črta« zjutraj na dunajskem vzhodnem kolodvoru prišli 32letnega trgovca Maksa Königa, rojenega v Newyorku, ko je ravno hotel stopiti v odhajajoči vlak. Našli so pri njem mnogo neveljanih briljantov v vrednosti več milijonov, katere je hotel König izbiti v potapljanje v inozemstvo. Obsojen je bil na globo 14 milijonov kron. Za svojega primeroma kratkega bivanja na Dunaju je nakupil dvajset hiš.

Varšava, 16. novembra. Predsednik Pilsudski je sprejel ostavko ministra Dombskega.

Praga, 16. novembra. (Izv.) Premogovna produkcija v ostravsko-karvinskem revirju se je v preteklem mesecu zmanjšala za 11 odstotkov.

KOLKUJTE VSE SVOJE DOPISE Z RAPALLSKIM KOLKOM!

Albansko vprašanje pred zvezo narodov

Včeraj se je sestala v Ženevi na povetovnanje Zveze narodov, da bo razpravljala o albanskem vprašanju. Po nesrečnem plebiscitu na Kororškem smo dobili meje proti Avstriji, po razpisani pogodbi smo dobili do kod sega naša državna meja in kje začne Italija, meje proti Albaniji pa se danes nimamo trdno določene.

Dejstva, da napram Albaniji še nimamo fiksnih granic, je kriva v prvi vrsti Albanija sama. Albanija je namreč kot državno truplo čuden tvor. Sicer eksistira v Tirani neke vrste albanska vlada. Ta pa je — kar je treba izrecno poudariti — zgolj organ italijanskih agentov, ki si še vedno domisljajo, da je in ostane albanska ozemlje interesna sfera italijanskega imperijalizma. Drugače pa se Albaniji ne pozna, da bi bila državno telo. Posamezna plemena so si tam še vedno medsebojno v laseh, prodajajo se Italiji ali pa se drže napram plemenu hujškemu nevturalno, drugi vohi Arnavtov pa zopet maskujejo naše meje in požigajo naše kraje, strožje po življenju našim ljudem in uničujejo njihovo lastnino.

Zvezi s tako »državo« v urejenih dobrih in odkritih prijateljskih odnosih je po pravici rečeno, nemogoče. Da pa zavarujemo kar je našega in kar mora naše ostati, so pred nekaj časom naše čete prodirle nekoli v albansko ozemlje ter zagotovile našo granico. Naša država mora leončno skrbeti tudi za varnost lastnih mej. Čim je bil ta cilj dosežen, so se naše čete ustavile in že vošč tednov vlada na naši demarkacijski črti mir in red. Ampak glej, zopet se je prihotapila Italija, ki je pred nekaj dnevi začela pošiljati v svet gorastana in lažljiva poročila o napadu naše vojske na albansko ozemlje. Albanska plemena se neprestano bijejo med seboj. Zlasti Miriditi so bili zadnje čase jako aktivni. Te boje so Lahji naslikali kot našo ofenzivo! Tako se je laški diplomaciji posrežilo pridobiti na svojo stran celo Anglijo. In uspeh tega rovarjenja je reševanje albanskega vprašanja po Zvezi narodov v Ženevi.

Odkar je naša država nastala, se bori jugoslovanski narod za dobro ureditev svojih mej, ki naj ga varujejo pred napadi od zunaj ter mu omogočajo razvoj na znotraj. Naš narod ni ofenziven, njegov duh ni duh imperijalizma in machiavellizma, temuč duh miroljubnosti, ki hoče rase v prvi vrsti miru, pa tudi varnosti. Za-

kaj mir je brez jamstva varnosti nemogoče. To je tisto načelo, ki vodi naše državne pri reševanju albanskega vprašanja. Naštetočkrat so naše države vodilni močje izjavili, da so proti delitvi albanskega ozemlja v interese sfer. Take izjave so se šule že pred leti celo na mirovni konferenci v Parizu. Toda Italiji niso bile povšeči. Njeni diplomatični zastopniki so sicer naglašali, da hoče tudi Italija samostojno albansko državo, toda so obenem zahtevali privilegije zase v obliki posesti Valone in drugih važnih točk na morški obali. Posledica te italijanske taktike je seveda bilo dejstvo, da se je začelo mnenje Italije in Jugoslavije v albanskem vprašanju križati. Italija je s svojo večšo diplomatično igro izkoristila vsak trenutek, da bi svetu pokazala, kako gra-bežljivi smo z ozirom na albansko ozemlje mi Jugoslavlani in kako neinteresarana je v tem vprašanju ona sama.

Po zaslugi italijanske diplomatične igre se torej nahaja danes albansko vprašanje pred za nas neugodno odločitev. Ista Italija, ki je pomagala nam izgubiti plebiscit na Kororškem, ki nam je ugrabila vse primorsko ozemlje do Soče, ki je vedno in z vsami svojimi silami delala proti nam, se nahaja danes zopet v svojem elementu. Izigrati nas hoče še glede Albanije s sklepom Zveze narodov v Ženevi, izkoriščajo pri tem svojo vlogo velelele in zaveznika Velike antante.

Kratek, toda jaseu je naš program glede albanske države. Naj imajo Albanci kar je njihovega. Nikakor pa ne more naša država pristati na to, da bi se po albanskem ozemlju potikali italijanski agenti in hujškali albanska plemena na napade na naše meje in naš teritorij.

Italija je vrgla naš državi že dovolj polen pod nogo. Albansko vprašanje bo bržkone naš tretji zunanji politični poraz po zaslugi Italije. Treba si bo zategadelj Italijo prav dobro zapomniti. Kar ima naša država v sosedstvu sovražnikov, za hrbiti vseh stoji Italija. Italijanska zunanja politika zasleduje z ozirom na našo državo samo en cilj: cilj izolacije, oslavitve in uničenje Jugoslavije. Vse njeno delo in prizadevanje meri na to. Z dobrim prijateljstvom najbrž ne bomo nikoli mogli tega prizadevanja ubiti.

Politične beleške

+ Tipičen pojav klerikalne žurnalistike. Naš list se je zadnje dni dvakrat počel s afero o dr. Kororševci amerikalni robi. Izvala nas je »Straz« z naravnost nesramnimi napadi. Nimamo navedenim dejstvom drugega pripomniti kot to, da je za omejenimi amerikalni »pof« sklenil dr. Kororšec kot prehranjevalni minister kupno pogodbo v Beogradu, in sicer potem, ko so že preje tako beograjski trgovci kot vsi drugi interesenti odklonil nakup. V pričetku lanskega leta je pričelo prihajati od dr. Kororšca naročeno blago, z njim pa tudi »maček« v vročih. Dejstvo je tudi, da je še danes te robe v državnih skladiščih in da je v dobrodelne namene še prav po nizkih cenah in skoraj brezplačno ni mogoče razpečati. Glede amerikalne robe se v ostalem še vedno vrši preiskava, četudi to klerikalnem ni všeč. Da bi pa obrnilo klerikalno časopisje pozornost drugam, napada po nepotrebnem zlasti gosp. Rihnikarja, češ, da je on avtor naših notic. Praksa, ki jo tako uvaja klerikalno časopisje, je tipičen pojav, ki dokazuje, kako umevajo gotovi listi pojem o žurnalistični dostojnosti in poštenosti. »Novi Cas« se sicer priznava za bandita, toda toliko pa vendar v, da je za vreti, priobčena v listu — pa naj jih piše sam gosp. knezoščof Bonaventura — odgovorno uredništvo lista. Ne trdimo s tem, da nam je doletne notice napisal gospod knezoščof, poudariti smo hoteli le, da se klerikalcem ne bo posrečilo zabrizati gospodarskih grehov voditeljev SLS niti z direktnimi niti z zahrbtnimi napadi.

+ Akt demokracije in ne akt maščevanja. »Naprej« je mnenja, da znači razpust načelstva bolniške blagajne akt maščevnosti. Samo tega naj gospodje ne pišejo! Dejstvo je, da je bilo dosedanje načelstvo nekaka diktatura, ki se je brez predhodnih svobodnih volitev vsilila na čelo razsežnega bolniškega zavarovanja v Sloveniji. Tudi mandati načelstva ljubljanske bolniške blagajne so že zdavnaj potekli. Da je staro načelstvo ostalo tako dolgo na krmilu, gre na rovaš neurejenih medvojni in poveljnih razmer, četudi mora vsakdo priznati, da ni bilo to niti v interesu demokracije, še manj pa v interesu prizadetih faktorjev. Pritožbe proti bolniški blagajni pa se niso čule le iz krogov obrtnikov, marveč tudi iz vrst delavstva in celo iz krogov sanil socijaldemokratskih voditeljev. Vseled razpusta načelstva se v ostalem ničesar bistvenega ne izpremeni. Ako naj svetost šteje od 12 članov 8 delavskih zastopnikov, imajo delavci s tem sami usodo sosveta v rokah in pošljejo vanj one, katerim danes najbolj zaupajo in jim ni treba več prenašati oligarhije onih, kateri delavcem že zdavnaj niso več po godu. Zelo pametno pa je, da se ob priliki imenovanja sosveta ozira tudi na one skupine in organizacije delavstva, ki dosedaj v bolniški blagajni sploh niso bile zastopane. V danem slučaju govoriti o aktu maščevanja je torej naravnost smešno. To se zdi samo g. Kocmurju, ki je bil dosedaj neomejen gospod v bolniški blagajni, čeravno tako rad govori o absolutizmu — drugih. Njemu se ni nič zgodi, udobni njegov ravnotežniški fetiš je ostal neprevrten. Naj g. Kocmur ne bo smešen in naj ne trdi, da se pravi maščevati se nad delavstvom, če se njegove peruti nekoliko pristržejo. Tudi socijalisti se niso hoteli maščevati nad delavstvom s tem, da so izorganizirali gospoda Kocmurja iz načelstva JSDS.

+ Iz neodrešene domovine. Poluradne vesti iz Rima zatrjujejo, da se bo v kratkem objavil odlok, s katerim se imenuje osrednji posvetovalni odbor v Rimu. Ta odbor bo imel nalogo, se pečati z vsemi zadevami, ki se tičejo novih pokrajin ter bo štel 20 članov. Načeloval jim bo gospod Salata. Istočasno se pripravlja odlog, ki imenuje izredna deželna odbora za Gorisko, Istro, Zader in južno Tirolsko. Agencija Stefani pripominja, da je poskrbljeno za »sodelovanje slovanskih manjšin«. Skrajno predrzno je, da se govori na Goriskem o slovenski manjšini.

+ Politika grofa Aerenthala in Berchtolda. Pariski »Radical« objavlja pod tem naslovom članek francoskega publicista Louisa Pirandita, v katerem pravi: Lloyd George je s svojim nastopom v albanskem vprašanju prinesel v celo zadevo precej zmešnjave. Korak angleškega premijera je bil velik prenosel, ker albansko vprašanje ne bo mogla rešiti Liga Narodov. Jugoslovanska vlada je v svoji zadnji notii zavzela popolnoma pravilno stališče, ko je izjavila, da ne more priznati nobene rešitve albanskega vprašanja, ki bi se skušalo rešiti brez sodelovanja Jugoslavije, ki ne more priznati pravice kontrole ali celo protektorata nad Albanijo od strani te ali one države, ki ne priznava nikakih koncesij poodnih držav v Albaniji. Stališče Jugoslavije, ki je popolnoma utemeljeno po vseh določbah mednarodnega prava bi morala upoštevati poslastična konferenca. Ta va tega ni storila, pač pa se je podala na ona leta polzka pota, ki sta po njej hodila v albanskem vprašanju grofa Aerenthal in Berchtold. Zavezniki diplomati-

ti so danes obuh v naglici in v gotovi disorientaciji Aerenthalove škornje, ki so pa danes ravno tako brez ostrog kot so bile nekdanji Zavezniki politika v albanskem vprašanju je danes politika Franc Jožefovi diplomator iz leta 1913, ki so hoteli izbrabiti Albanijo kot po svoje opravičen vrok in povod nastopa proti Srbiji, kar je zmagala Srbija nad Turki in Bolgari prekrizala načrte teh diplomatov na Balkanu. Takrat je Avstrija, katero je podpirala Italija in Nemčija, zmagala v Londonu. Nato se je začela komedija z iskanjem vladarja Albanije, našli so varijetnega mleta princa Wiedla — To komedijo bodo morali sedaj zaver-niki ponavljati! To je popolnoma zgrešena politika! Ako mora še biti Albanija samostojna, ona ne sme biti predmet trgovine med zavezniki! Meje Albanije morajo biti rešene skrajno previdno, ker sicer bomo jutri tam, kjer smo bili leta 1913.

+ Hrvatski blok in mobilizacija. Zagrebška pokrajinska uprava objavlja uradno: Na uradno objavo od 12. t. m. glede odziva na vojaške vaje, je v »Obzoru« od 13. t. m. navedel hrvatski blok izjavo, v kateri navaja, kako je namestništvu dobro znano, da se ima zahvaliti samo trudu Hrvatskega bloka kot celoti in vodstvu Hrvatske republikanske seljaške stranke posebej, da je hrvatski narod tudi sedaj ostal miren. Z ozirom na to se ugotavlja, da je namestništvu v resnici znano, da je narod ostal miren klub istočasnim poizkusom karlističnih agentov in nekaterih poslancev Hrvatske republikanske seljaške stranke, članom Hrvatskega bloka, ki so skušali zanesti med narod zmešnjave in izzvati odpor, kakor je to razvidno iz konkretno navedenih opsov v objavi od 12. t. m. V ostalem ni o kakem prizadevanju Hrvatskega bloka v smeri pomirjenja naroda in pozivanja k zadostitvi dolžnosti namestništvu popolnoma ničesar znanega. Izvzemši neuspehi poizkus odposlanstva tega bloka vlivati na pokrajinskega namestnika, da ne bi podvzel takojšnjih ukrepov proti krivicem, temveč jim pustil bogati dobri naš svet.

Po svefu

— Tožba proti bivšemu nadvojvodi Fridriku Habsburgu. Bivši češki poslanec v državnem zboru Vlacav Choc je vložil pri brnskem deželnem sodišču tožbo proti bivšemu vrhovnemu komandantu avstrijske armade Fridriku Habsburgu, katerega na podlagi avtentičnih dokumentov obtožuje, da je on zakrivil za časa vojne, da je bil skoro poldrugo leto zaprt na Dunaju in v trdnjavi Komornu. Vlacav Choc zahteva velikansko odškodnino izrecno od Friderika Habsburga, ker je akt v katerem je zahtevala vrhovna komanda njegovo interniranje podpisal sam Friderik.

— Reparacijska komisija in obveznosti Nemčije. Berlinski dopisnik londonskega lista »Daily Express« doznava iz verodostojnega vira, da je angleški zastopnik v reparaacijski komisiji predlagal triletni reparačiji, moratorij za Nemčijo. Obenem je izjavil, da je to edina praktična in možna rešitev reparaacijskega vprašanja. S predlogom angleškega zastopnika se strinja tudi Italija in Belgija. Japonska se drži nevtraln. Le francoski zastopniki zahtevajo, da razglasi antanta bankrot Nemčije in da se imenuje mednarodna likvidacijska komisija.

— Roparske tolpe v berlinski okolici. Kakšne razmere vladajo v državi reda in kulture, v Nemčiji, o tem nam vsak dan pripovedujejo lokalne rubrike nemških novin. Berlinski listi tožijo te dni, da se roparski napadi večjih tolpe na posamezna gospodarstva ali tudi manjše vasi v berlinski okolici silno množe. Te tolpe, broječe 10 do 15 mož, obstoje večinoma iz zločincov berlinskega velemezsta, ki so svoje »delovance« preložili na dežela, ker jim je v mestu varnostna straža na neprijeten način vedno za petami. Posamezni »specialisti« so se naselili v berlinski okolici, organizirane tolpe pa so se razdelile po deželi, kjer delujejo z največjim uspehom. Kakor poroča »Vossische Ztg.«, je ena teh tolp napadla te dni v Kecknu ob reki Havel, kjer je uradništvo ravno preštevilo prispele denarne pošiljke. Kmalu zatem je neka z revolverji in ročnimi granatami oborožena tolpa oplenila dvorec Sommerfeld. Pet razbojnikov je plenilo v dvorcu, ostali pa so zasedli in stražili dohode. Roparji so odnesli nad 50.000 mark in mnogo dragocenosti. Rodbino so zaklonili v neko sobo, jej zaprtili s smrtjo, ako bi kdo klical na pomoč, ter potem mirno odšli s svojim plenom. Roparjem vkljub odločnim ukrepom policije še niso prišli na sled. V Sehebuschu je neka roparska »olca« postavila na cesti poštni voz, postrelila vprežene konje in skušala razbiti blagajno. Tolpa pa je bila pregnana, predno je mogla spraviti svoj plen na varno. Umori in ropi v Berlinu samemu pa se tako množijo, da postajajo gotovi deli mesta ponoči naravnost nedostopni. Berlinska policija je organizirala posebne »Überfallkommandos«, katerih naloga je, da neposredno po vsaki prijavi nasilstva v avtomobilih hite na kraj nesreče.

— Anekdotični d'Annunzio. Vossische Zeitung poroča: Sopraga umetnostnega zgodovinarja dr. Henrika Thode, ki je pred letom dni umrl v Kodanju, se je nedavno preselila v Italijo, kjer ima že dolgo vrsto let svoj vilo. Lahko si predstavljamo njeno začudenje, ko je našla v svoji vili nepoklicanega gosta — bil je to Gabriele d'Annunzio, ki je lastnik izjavil, da je vilo »anektiral«, seveda začasno, kakor je tolažilno pripomnil. Vsi protesti lastnice so tudi pri italijanskih oblasteh ostali brezuspešni. D'Annunzio je končno izjavil, da puš lastnici v porabo k večjemu tobaku v vrtni hišici, v vili pa ostane on sam. Gospa Thode je stori la potrebne korake pri danškem vnanjem ministstvu, da ji pripomore do njene lastniške pravice.

— Informativno potovanje tridentinskega komisarja po češkoslovaški. Generalni komisar za tridentinsko Benetjo Creddaro se je pred par dnevi vrnil iz Prage, kjer je nekaj časa preučeval odnose med Čehi in Nemci. Njegovo potovanje je imelo namen najti formulo za poglabitev političnih in drugih stikov med tridentinskimi Italijani in Nemci. Creddaro je obiskal predstavnika praških Nemcev in nemške žurnalist. V glavnem se je Creddaro razgovarjal o vojnih posojilih, o uradništvu in uradnem jeziku, o šolskem vprašanju ter o sponenikih starega režima. Pred svojim povratkom domov je Creddaro obiskal tudi nemško mesto Cheb.

Prosveča

Oratorij »Assumptio«, zložil P. Hugolin Sattner, se bo izvajal v nedeljo dne 20. t. m. ob petih popoldne in v ponedeljek dne 21. t. m. ob pol osmih zvečer v franciškanski cerkvi. Vstopnice se prodajajo od četrtka naprej v trafikli Sever v Selenburgovi ulici: na večer koncerta v lopti samostanskega vhoda. — Cene: se-deži po 12, 10, 8, 6 in 5 dinarjev, stojišča 3 dinarje, za diake 2 dinarja. Prebitek je prisojen župnemu Cecilijanskemu društvu.

Zorko Prelovec: »Dve pesmi«, za moški osmerospes (moški zbor) in bariton solo: 1.) »Zajop! mi pesem dekle« (Ksenij Verin), 2.) »Skrijanju« (Ivo Peruzzi). Založila in tiskala »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Vsako pomnoževanje prepovedano. Cena skupni partituri 4 dinarje. — »Zvezna tiskarna« je hotela s predrežbo izdajo ustreči našim pevcem, ki ljubijo preproste in milidijozne pesmice. Dobivalo se v »Zvezni knjigarni« v Ljubljani, Marjiti trg 8.

Ivan Podraž: Slike iz naše rivljere. Letos poleti se je vršil v Splitu kongres jugoslovanskih novinarjev, katerega so se udeležili časnikarji iz vseh delov naše države. Slovenski novinarji so bili na kongresu častno zastopani, po zborovanju pa jim je bila dana lepa priložnost, da si ogledajo jugoslovansko rivljero. Plod tega popotovanja predstavljajo »Slike iz naše rivljere«, ki jih je okusno in spretno sestavil novinar Ivan Podraž. Brošura opisuje Bakar in Split, Hvar in Vis, Kaštelansko rivljero, Solin in okolico. Za ljubitelje jugoslovanskega obmorja vsebuje brošura prav lepo gradivo. Cena izdoda je tri dinarje in ker je naklada majhna, se nadelamo, da jo bo slovenska javnost čimprej pokupila. Čisti dobiček gre v prid Udruženju jugoslovanskih novinarjev.

Umetniške razglednice. Božič, novo leto, krstna slava, god, rojstni dan in podobni prazniki nam nudijo dovolj prilike, da pišemo dragim prijateljem in znancem voščila v obliki razglednic. Doselej smo se morali za vse te prilike posluževati razglednic tujega izvora, ki so bile dokaj neokusne. Sedaj pa bomo lahko tuje izdelke nadomestili z domačimi proizvodi. Tvrdba Marjia Tičar v Ljubljani je izdala te dni serijo šestih lično izdelanih razglednic, ki jih je barvito zrisal znan dramilec narodnega okusa. Razglednice so umetniško mične in lepo ustrezajo svojemu namenu. Rojstkom prporočamo, da se jih ob vsaki priložnosti poslužujejo v čim večjem številu. — V »Zvezni tiskarni« je izšla serija božičnih razglednic po originalih prof. S. Šantla. Motiv so priscrčni in izvedeni z umetniškimi okusom. Serija (6 kom.) stane 10 kron in bo gotovo našla mnogo odjemalcev.

Natjecaj za simfonijsko stiko. Ravnateljstvo Hrvatskog glashenoga zavoda v Zagrebu raspisuje natjecaj za simfonijsko stiko ili koncertnu vveritru (u formi sonate) za orkestar u iznosu od 10.000 kruna. Natjecati se mogu državljani kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Rok natjecanja stitioje 30. novembra 1922. Natjecajne radnje nesmiju biti izvedene niti izdane, a ne mogu se natjecati niti takove radnje, koje su već učestvovala u kojemu drugom natjecaju. Radnje valja poslati anonimno pod motom; taj moto treba da bude označen na zapečaćenom omotu, u kojemu ima biti označeno ime i adresa kompozitora. Hrvatski glazbeni zavod pridržaje si jedino pravo prve izvedbe nagrađenoga djela u roku od jedne godine dana iza pravorijeka jury; ova ostala prava na nagrađeno djelo ostaju kompozitoru. Ocjenju prispelih radnja preuzeo je profesorski zbor državnog konzervatorija u Pragu.

Gradnja dramskega gledališča v Zagrebu. Kakor poroča »Rilec«, je vlada odobrila vse potrebne krečite za gradnjo dramskega gledališča v Zagrebu, oziroma za adaptacijo posloplja kino »Hellas«. Z delom se prične že prihodnji teden. Adaptacija se izvrši v najmodernešem stilu.

Položaj na Nemškem

Vprašanje nemških reparacij povroča velike skrbi, ne samo zavezniškim vladam v Londonu, Parizu in Rimu, temveč tudi nemški državi sami. Kakor se je že večkrat poročalo, zamerava nemška vlada, odnosno njun finančni minister v svrbo pokritja reparaacijskih stroškov uvesti nove davke. O teh novih davkih se je vršila pred par dnevi v nemškem Reichstagu dolgotrajna in burna debata. Po obravnavi stalnih posameznih strank napram uvedbi novih davkov, med katerimi so se bili glasovi, da je Nemčija v finančnem oriru izročena na milost in nevolico antanti in da ne mora plačevati vsot, katere zahtevalo od nje zavezniki, je prišel do besede minister za narodno gospodarstvo Robert Schmidt, ki je na predložene mu interpelacije radi uvedbe novih davkov odgovoril v sledečem smislu:

»Državni kancelar je že dne 10. maja t. l. izjavil, da mora nemška vlada urantni dokazati, da je pripravljena obveznosti glede reparacij izpolniti, v kolikor se bo čutila tej nalogi doraslo. Tedanja nemška vlada se je popolnoma zavedala, kakšne težkote pomeni vanjo in za nemško državo podpis ultimatina. Na posledice, ki so se pokazale sedaj, smo morali biti že takrat pripravljeni. Nikar pa naj se ne misli, da bi bil tedaj marke danes boljše, če bi bili ultimatum odklonili. Na-protno. Doživeli bi bili poleg katastrofe marke v tem slučaju še polom industrije. Okupacija ruhrskega ozemlja bi bila dala antanti v roko še vse drugačno orožje, kakor se ga poslužuje zoper nas sedaj.

Posledice padca našega denarja so vsem dobro znane. Po vojni smo negativno stran naše pasivne bilance znatno obtežili. Danes ima Nemčija v svoji trgovinski bilanci pasivno postavko v znesku dveh milijard zlatih mark. K temu je pristele še odplačevanje za reparacije, ki znašajo tri milijarde in najmanj eno milijardo zasedbenih stroškov. Teh 6 milijard zlatih mark nas seveda silijo, da vedno iznova tiskamo naklade papirnatega denarja.

Da izboljšamo naše finančne zadeve, zlasti glede trgovine z devizami, pa moramo poskusi še druga sredstva. Skrbeti moramo uvoz blaga, ki nam ni neobhodno potrebno in katerega dobivamo iz antantnih držav. Sumo je, da Francije se je zadnji čas uvozilo za 50 milijonov izdelkov iz kavčuka, za 900 milijonov vina, šampanjca, konjaka in

likerjev. To je bilo tekem zadnjih štirih mesecev. Dalje se je uvozilo za 17 in pol milijona parfemov, olja in podobnega, za 360 milijonov pecila in dipk ter za 5-9 milijonov biserov in drugih draguljarskih izdelkov. Za nas pa je stvar takar: ali se odločimo, da bomo pili francosko vino in šampanjce ter v tem slučaju živžigamo na reparacije, ali pa skušamo obveznosti izpolniti, pri čemur pa se moramo uporabi likerjev in drugih francoskih razkošnih predmetov odpovedati. Nemčija stoji dalje pred težkim vprašanjem, s čim bo plačala surovine, ki jih potrebuje za svojo industrijo.

Da pride nemška država do novih denarnih virov, namerava vlada predložiti zakonski načrt, s katerim se hoče izogniti divji borzni igri, katere je v zadnjem času marko privrila na rob propada. Od zunaj bodo smele naročati blago samo vpisane tvrdke. O naročilih se bo moral obveščati finančni urad, ki bo imel v evidenci vse naročila ter bo vodil pregled o vseh vrednostih, ki se bodo porabljale v spekulacijske svrhe. Vlada razmišlja dalje o tem, ako ne bi del spekulacijskega dobička obdačila takoj pri »skleparju kupčiji. Neprestano naraščanje nemške zunanje trgovine dokazuje, da moramo razpolagati z večjim številom deviz kot je to nam samim znano. Tudi namerava nemška vlada najeti posojilo v inozemstvu. S temi sredstvi bo skušala Nemčija izpolniti svoje obveznosti, ki jih je dala antanti glede odplačevanja reparacijskih stroškov.

Proti govoru ministra Schmidta je nastopil član opozicijsalne stranke nemški nacionalni bivši minister Helfferich, ki je pobijal izvajanja ministra. protestiral zlasti proti reformi, ki se je namerava vlada poslužiti glede uradniškega vprašanja. Omenil je v svojem govoru tudi dejstvo, da bi po najnovešem računu vlade odpadlo na vsakega Nemca letno 7000 mark davkov. Z uvedbo takih razmer pa se ne more sprijazniti noben nemški državljani.

Tako se torej vrši v Nemčiji boj za in proti odplačevanju reparacijskih stroškov antantnim državam. Medzvezniška reparaacijska komisija računa, Nemčija pa drži roke v žepu, in sredstva, s katerimi razpolaga, tišči v lastnih pesteh. Kako se bo ob takem razpoloženju reparaacijsko vprašanje rešilo, ni težko reči. Antanti bo od vseh težkih zahtev, ki jih »tavi na Nemčijo, ostal počen nič.

* **Imenovanja v carinarski službi.** V carinarski službi so imenovani: revizor v skupino Kosta Lukić za upravnika na Rakeku, revizor v Mariboru Adam Maršić za upravnika v Ljubljani in revizor v Ljubljani Ivan Furlani za upravnika v Dojranu.

* **Odlikovanja.** Za zasluge, ki sta si jih pridobila za uveljavljanje jugoslovanskih interesov eta odlikovana g. Anton Kljinar, ravnatelj gradbene direkcije v Ljubljani, z redom sv. Save tretje razrede in g. inž. Viktor Skaberne, z redom sv. Save petega razreda. Z istim redom je odlikovan tudi g. Miho Stadojevič, glavni urednik »Tehniškega lista« v Zagrebu.

* **Iz Maribora nam poročajo:** Tukajšnje okrajno glavarstvo je dobilo od notranjega ministrstva nalogo, da prične priprave za ureditev prostorov za bolnišnično oblastno upravo.

* **Srebrno poroko** sta praznovala včeraj g. Slavoj Gartner, ekonomist Mešne banke Ljubljanske in njegova soproga g. Agneta Jubilantova ključmo: Se za mnoga leta!

* **Poroka.** Arhitekt Ivan Zupan v Ljubljani se je poročil z gospodino Miro Štoparjevo iz Spodnje Šiške. Čestitamo!

* **Za doktorja prava** je bil promoviran v Zagrebu gosp. Rihard Panger, odvetniški koncipijent v Mariboru. Čestitamo!

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl včeraj kr. poštni uradnik g. Karel Mehora. Blag mu spomin!

* **Seja Kola jugoslovanskih sester.** K nedelji se je, soboto, 19. novembra ob 4. uri v društveni sobi (Šolski drevored 2, II. nadst.) vabimo vse članice, da se po menutno glade najvažnejših navodil. Priidite polnoštevilno, ker le v skupnem delu je moč. — Kola jugoslovanskih sester.

* **Češkoslovenski Obec** vznamuj. členom že knjižni puščji se kašljou sobotu od 6—7 več. a nedelji od 10—12 dopol. v bytš knjihovnika p. Skružnoho, Knaflava ulica.

* **Olajšave za vožnje dijakov** po železnicah. Ministrstvo zaobraja je dovolilo dijakom vseh srednjih in tudi učencem ljudskih šol 75 odstotni popust pri vožnjah na železnicah in lad-
jav. Dijaki, ki reflektirajo na to olajšavo, morajo priložiti priložiti šolsko legitimacijo in svojo fotografijo.

* **Se enkrat Zeleniški zakon.** G. poslanec Ivan Deržić je odgovoril v glasilu NSS na naš članek, ki smo ga objavili v nedeljo. Ostal je vsem svoj star navadi, da očita drugim »zaviljanje«, »ignoranca«, »tendencioznost«, »nestvarnost« — sam pa nič stvarnega ne pove. Edino kar je zanimivo na njegovem odgovoru je energičen nastop za g. Jelčič — češ Jelčič ni kriv, temveč liš (tako se zove generalni ravnatelj). Pri tem pa dobro ve, da nobena stvar ne gre iz ministrstva brez odobrenja ministrovega pomočnika. Kerodno obrambo g. Jelčič (kateroga sposobnosti ne preziramo) pripisujemo nav-
nosti g. Deržiča, ker počemo biti zlobni. G. poslanec tudi ne zamerimo, da se mu vedno sanja o demokraciji, ki se tudi krivi, da nesrečna Jugoslavija še vedno ni izročila svojih železnic g. Deržiču v popravilo. Polemiziraj se z nikomur ne bojmo — izjemo tvori edino le on. —

* **Anketa o stanovanjskem vprašanju.** Poročajo nam iz Beograda: Minister za socialno politiko sklical je anketo delegatov iz vseh pokrajin in poslanskih klubov ter interesiranih kro-
gov sploh v svrhu, da anketa poda svoje mnenje o vprašanju, ki se tičejo stanovanjskega zakona, da se na ta način pripravi konkreten predlog za zakonodajni odbor. Anketa, ki se je sestala v torek popoldne, se je izjavila z ogromno večino za to, da se pri-
drže dosedanje odredbe o nepremakljivosti najemnikov in o maksimiranju stanovanjskih cen. Provedalo je mnenje, naj se izvrši razdelitev najem-
nikov v kategorije ter naj se način in obseg državne zaštite uredi po gospo-
darski sposobnosti posameznikov. Glede konstituiranja stanovanjske oblasti se je večina izjavila za stališče, da se redna sodišča oveste od presojanja stanovanjskih sporov.

* **Druga seja aprovizacijskega odseka** za Ljubljano je se vršila dne 15. novembra 1921. Razpravljalo se je pred-
vsem o aprovizaciji Ljubljane z mlekom in o krušnem vprašanju. Dosedanji ukre-
pi tržnega nadzorstva glede mleka so se izvršili na podlagi provizoričnega dogo-
vora, ki je bil sprejet početkom septem-
bra. Novemu občinskemu svetu bodo predloženi tozadevni predlogi se le, ko bo aprovizacijski odsek sestavljen primeren
načrt preureditve mlečne aprovizacije Ljubljane, ki ne bo nasprotoval zakoni-
tnim določbam in ki bo zajedno štiti kon-
sumenta pred potvorbami mleka. V to
svrhu se je pozvalo mestno tržno nadzor-
stvo, da upelje poostreno kontrolo mleka.
(Z mestnega magistrata).

* **Zeje v glavah za Ljubljano.** Mestna aprovizacija prične dne 17. novembra razprodajati prvovrstne zeljate glave po 7 K kg. Razprodaja se vrši vsak dan od 8 do 11, ure popoldne in od 2 do 5, ure popoldne na Poljanski cesti št. 13. Zelj-
ate glave se bodo razprodajale tudi na
trgu poleg krompirja. Vsaka stranka dobi
do 20 kg zelja brez nakaznice. Stranke,
ki žele večje količine, naj se zglasne takoj
pri mestnem tržnem nadzorstvu. Za iz-
voz iz Ljubljane se ne oddaja nikakoga
zelja.

* **Ali imate še srečke Kola jugoslo-
vanskih sester?** Stopite v trafiko in tam
jih dobite!

* **Gregorčičev večer v Ajdovščini.** V
proslavo Simona Gregorčiča se vrši v Aj-
dovščini prihodnjo soboto, dne 19. no-
vembra, ob polnočih večer v gledališki
dvorani prireditelj s predavanjem, dekla-
macijami, petjem in godbo. Vstop prost.

* **Nove jugoslovanske znamke.** Kakor
se poročila zagrebškemu »Obzoru«, dobi-
mo v kratkem v Jugoslaviji nove znam-
ke, ker se bodo one s podobo kralja Pe-
tra vzele iz prometa. Nove znamke se
ne bodo več tiskale v Ameriki, marveč
v Zagrebu ali na Dunaju in bodo imele
podobo kralja Aleksandra. Preostale
znamke s podobo kralja Petra se bodo po-
rabile kot porto-znamke.

* **Živinski potni listi.** Finančno mini-
strstvo je dovolilo, da se smajo do 1. ja-
nuarja 1922 uporabljati še stari živinski
potni listi s pogojem, da se jih dokol-
ku le do vrednosti po tarifni postavki 110
zadanelega zakona o državni trošarini,
taksah in pristojbinah z dne 27. junija
1921 (Uradni list št. 100) in da oblastvo
kolike uniči in pristavi predpisano klav-
zulo.

* **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** V
dobi od 6. do 12. novembra se je v mestni
občini ljubljanski narodilo 27 otrok,
umrlo pa 8 moških in 8 žensk, torej sku-
paj 16 oseb. Za naslednjimi boleznimi so
v tej dobi obbolele 3 osebe in sicer 2 za
grizo in 1 za škrlatinko.

* **Na ljubljanskem zavodu za slepce** se
je pričelo a tekočim šolskim letom pouče-
vati citre. Oglasilo se je za pouk 10 go-
jencev, ki jih poučijo priznani strokov-
njak g. Ivan Kiferle. Ker nima zavod na
razpolago dovolj citre, se obračame tem
petom do uveljavljenih are in prosimo, ko
bi nam moglo to ali ono nakloniti kako
citro brezplačno ali proti mali odškodni-
ni. Citre naj bi se blagovolile oddati v
zavodu, Stara pot št. 8. Pripravljeni pa
smo po obvestilu tudi sami poslati ponje.
V slučaju, da bi prejeli več citre, izročili
bi iste v popolno last pristnim ubožnim
gojencem. — Kuratorij za oskrbo slepcev
v Ljubljani.

* **Služba prefekta in učitelja za splošno**
izobraževalne predmete s prejemki IX.
činovnega razreda, s prostim stanova-
njem in pripadajočimi užitki, je razpi-
sana na kmetijski šoli na Grmu pri No-
vem mestu. Prednost imajo prosilci z
daljšo učiteljsko prakso, z usposoblje-
nostjo za nadzorovanje interneta in vzgo-
jo učencev in eventualno tudi za pouk
v šolskarski stroki in v polju. Prošnje
je vlagati do 1. decembra t. l.

* **Nova vrsta invalidov.** Poročajo nam:
Dosedaj smo imeli v smislu invalidskih
uredb v glavnem dvoje vrst invalidov in
sicer popolne invalide in polinvalide. Na-
čelnik invalidskega oddelka v Ljubljani
je pa sedaj uvedel še tretjo vrsto inva-
lidov. Preteklo soboto je pokrajinski na-
mestnik minister Hribar inšpiciral inva-
lidski oddelak. Pri tej priliki je načelnik
in absentia predstavil gospodu ministru
svojega nenavzočega najboljšega prija-
telja, ki je pa poznan kot notoričen in
nepoboljšljiv pijanec. Označil ga je kot
vojnega invalida. Gospod kraljevi na-
mestnik pa je pristavil: »Da, pri Fajmo-
štrus«. Pričakuje se, da se bodo sedaj
zglasili pri dr. Breclju vsi pijanci, da jih
uvrsti med »Vojne invalide — pri Faj-
moštrus«.

* **»Vrag naj vzame Jugoslavijo,«** je zav-
pil 28letni Leon Hojnik iz Studencev pri
Mariboru v kavarni »Rotoz«, ko ga je
hotel stražnik radi razgrajanja odstraniti.
Vrh tega je ozmerjal redarja s »čičem«,
ki so jih izgnali Italijani iz Primorja. Bil
je aretiran in izročen državnemu prav-
dniku.

* **Krvava drama na kmetih.** Viničar
Franc Zorjan v Lastomercih na Stajer-
skem se je leta 1919 poročil z viničarsko
hčerjo Antonijo Hvaličevo. Zakon pa ni
bil srečen. Prepri in tudi pretop je bil na
dnevnom redu. Antonija Zorjan je vsled
tega pred kratkim zapustila svojega moža
ter odpejala tudi živino v očetov
hlev. Ko se je Fran Zorjan vrnil domov
in zvedel od sosedov, kaj se je zgodilo,
je šel preklinjajoč proti hiši, v kateri sta-
nujejo starši njegove žene. Tam je prišlo
do prepira, končno pa je vse utihnilo.
Čez nekaj časa je prišel Zorjan od Hvali-
čevega hleva, se zgrudil ter obležal za
hišo. Naslednjo noč je pri Hvaliču umrl.
Imel je prebito lobjano. Njegova žena An-
tonija Zorjan in tast Franc Hvalič sta
bila aretirana. O zločini bo prihodnji me-
sac razpravljalo mariborsko porotno so-
dišče.

* **Čudno ljubimkanje.** Znani potepuh.
27letni Rudolf Ertl, ki je bil šolo 8. t. m.
izpuščen iz mariborskih zaporov in odve-
len v pristojno občino, se je zopet vrnil
v Maribor in v ponedeljek ves dan popaval
v Knapčevi gostilni v Vetrinjski ulici.
V veselem razpoloženju je končno pri-
šel obljemati natarke, a to ne iz ljub-
bezn, ampak da ji je neopazeno izmaknil
iz žepa več stotinarskih bankovcev.
Praktični ljubimec pa v svoji »lubezni«
ni imel sreče. Tatvino so opazili drugi
gosti, ki so poklicali takoj redarja. Ertl
je stidra posledice svoje nenavadne
ljubimske metode v zaporu.

* **Burlesken prizor na Trgu Svobode**
v Mariboru. V ponedeljek, okoli pol 11. ure
se je nudil na Trgu Svobode v Mariboru
pasantom naravnost burlesken prizor. Iz
zaprite barake kostanjar Matije Kodriča
se je valil gost dim. Poklican je bil takoj
redar, ki je vstopil v barako in ugotovil,
da so se vnela drva, ki jih je postavil

Šestanj na peči, da bi se poročila. Šte-
acija je bila torej zelo enostavna. Toda
namesto da bi drva odstranili s peči in jih
pomotali v sneg, so poklicali požarno
brambo, ki je v resnici takoj prikrvela
v avtomobilu in brigalnico. Ko so bila
še izlana vsa povelja za gasilno akcijo,
sta dva moža stopila v barako, zgrabila
peč in drva in vrgla vso ropotijo v sneg,
kar je povzročilo med gledalci mnogo
smeha. Neupravičena intervencija dveh
neznancev je tako preprečila še napo-
vedani požar sredi trga Svobode...

* **Sejmski tat pred sodiščem.** Na sv.
Simona lanskega leta je bil na Muti š-
vinski sejn. Pred neko gostilno je bil
ukraden bel konj, ki so ga posejze oro-
žniki zasežili pri posestniku Francu Gal-
nu v Soboti. Galn se je izgovarjal, da je
kupil konja od nekega moža na cesti
za 3000 av. kron. To se je zdelo orožni-
kom takoj sumljivo, ker je bil cenjen konj
na 6000 jug. kron. Galn je pozneje ubežal
v Avstrijo, a so ga tamkajšnje oblasti
kot jugoslovanskega državljanca izročile
mariborskemu sodišču, ki ga je obsodilo
sedaj na 8 mesecev težke ječe.

* **Champhor »Mijon,«** pomada za li-
ce, je najboljšo sredstvo proti pegam,
vsakovrstnim madežem in izpuščajem
na lico. Po uporabi nežen tatn. Dobi
se po vseh lekarnah, drogerijah in
parfumerijah. Glavna zaloga M. Mihe-
lić. Selenburgova ulica v Ljubljani.

* **»ITO«** - pasta belil zoba, daje lim
krasen blisč, odstranjuje neugoden
duh iz ust.

ANONIMNEMU PISCU »NOVEGA ČASA«

Z ozirom na notico priobčeno v »No-
vem Casu« št. 258 z dne 15. novembra,
v katerem anonimni pisec z uprav tipič-
no farizejskim zaviljanjem resnice napada
mojo osebo, sem primoran v obrambo
svoje časti in resnice, katere je klerikal-
com že od nekdaj neprijeten gost, odgo-
voriti sledeče:

Zvest svoji tradiciji je tudi danes ostal
klerikalce denuncijant. Nisem od Vas, go-
spod anonimni dopisnik, tudi kaj drugega
pričakoval. Akoimate drugega znaka,
potem je ta vidno napisan na Vašem ču-
lu. Ako Vam pripravila denuncianstvo
take rajske veselje, potem se potrudite
na univerzitetni svet in storite svojo dol-
žnost. Zahvaljujem se Vam za jasen do-
kaz, kako visoko cenite tovarštvo in ko-
liko je vreden klerikalni tovarš — aka-
demik. Da bi Vi iz PDJA radi naredili
politično telovadnico in potem socialne
bede dijaštva lovili svoje kaline, je jas-
no vsakemu, kdor pozna Vašo prečujlost.
Že na ustanovnem obnem zboru PDJA je
tovarš dr. Janže Novak dovolj jasno o-
porozil, kot vem, na Vaše namene in
Vašo teološko rezervo. Takrat dijaštvo
ni moglo kaj takega misliti od Vas, ker
Vas je poznalo še premalo in se je na
izvajanja dr. Janže Novaka zadovoljilo
z vlogo nemih poslušalcev. Hvala Vam
da ste to danes, kar ste skrbno skrivali
toliko časa, jasno povedali: da se Vam
hoče v PDJA politike in strankarstva.
Razumljivo mi je, da se sedaj od kje toliko
sovražstva in napadov na dr. Janže Novaka,
razumljivo mi je, da v svojem bešem
sovražstvu niste smeli priznati, da je bil
on prvi delavec in iniciator PDJA in di-
jaški organizator v naši državi. Težko
boste priznali, da so bili iniciatorji in na-
poštrovalnejši delavci v PDJA napred-
njaki, dočim ste se Vi šele polagoma pri-
lagodili, ko Vam je to kategorično zahtev-
la zledece. Ne politično, ampak stanov-
sko in socialno delo dijaštva za dijaštvo
je bilo in je naše geslo v PDJA. Tega
sloer ne priznavate radi, ker se z našo
odkrito voljo ne krijejo Vaši nameni in
priznajte raje, da Vam je beseda o raz-
bitju PDJA padla nalašč od arca. Kakor
kdo misli, tako sodi tudi o drugih, pri-
slovica, če ni drugje, je v tem slučaju
tako resnična, da me pusti povsem mir-
nega, če hoče klerikalna morala zvaliti
težo o razbitju PDJA na moje rame in
na napredno dijaštvo. Na izrednem ob-
nem zboru PDJA sem izjavil: Priznavam,
da je država upravičena od svojih go-
jencev zahtevati za podeljene jim štipen-
dije gotove kompenzacije. Predlagal sem,
naj se zahtevana dvakratna službovalna
doba v državni službi po možnosti omili,
ali pa da naj se dotičniku nudi ugodo-
nost, da po dovršenih študijah namesto,
da bi stopil v državno službo, odplačuje
štipendijo v obrokih kot brezobestno po-
sojilo, proračunano na zlato valuto. To
in nič drugega je bil moj predlog.

Akademski omladina je od početka
stremela za tem, da se izenačijo državne
štipendije s onimi tovaršev iz bivše kra-
levine Srbije. Danes pa, ko je država
težko zahtevala ugodila, se je takozvana ka-
toliška omladina, zvesta svoji nedosled-
nosti, postavila proti reverzu, to je proti
štipendijam v zmislu državnega nadra.
Ker se mi je zdelo to v očigled prejšnjim
zahtevam navadno slepmišenje, som
skušal omladino tovariški prepričati, da
imamo opraviti z resnim vprašanjem in
da se nam zna šteti to izgraščanje s tra-
ni države v zlo. Poudarjal sem, da bi to
imelo slabe posledice v toliko, da se dr-
žava premislila sprejeti nikdar zadovolne
omladine za svoje gojence in da jim
v tem slučaju odreče vsako pomoč. Če
se pa to zgodi, potem je de facto, da si
ne da lare ogrožen tudi obstoj PDJA.

Neljubo mi je, da se moram javno po-
dati s pisavo takih listov kot je »Novi
Cas«. Poudarjam pa, da bo šlo napredno
dijaštvo za stanovsko in socialno koristi
dijaštva po svoji zahteti poti, ako Vam
je g. anonimni dopisnik prav ali ne.

S tem smatram za svojo osebo začevo
v javnih listih za končano. — Goslar
Branko, stud. iur.

SE ENKRAT: PROČ OD DUNAJA.

Na koncu našega včerajšnjega članka
»Proč od Dunaja« se nam je vrnila ne-
ljuba pomota. Zadnji stavek v predzad-
njem odstavku se mora glasiti: »Danes
je izvoz dolarjev zopet rentabilen, ker
stane dolar v Zagrebu manj kakor pa na
Dunaju. To razmerje pa ne sme ostati,
šepav zaradi tega bankrotira avstrijska
krona nekoliko mesecev prej«.

Kakor je namreč iz sobotnih tečajev
razvidno, je stal en dolar na Dunaju
6122 — 6127 a. K. v Zagrebu pa, prera-
čunano po takratnem zagrebškem dne-
nem tečaju, samo 4312 avstrijskih kron.
Diferenca 1813 av. K. vleče dolar iz na-
še države v Avstrijo, pomnožuje povpra-
ševanje po dolarju in mu tira ceno ved-
no više. Zaradi tega opazamo v zadnjih
dveh dnevih v Zagrebu zopetno lahno
hausse-tendenco dolarjev. Podobno je z
drugimi visokostojimi valutami.

Vprašanje nastane, zakaj notira dolar
na Dunaju že ves čas toliko više, kakor
v Zagrebu. Odgovor na to vprašanje ni
težak.

Dunajski trg silno potrebuje visoko
stojeti valuti. Pri nas imamo stalen do-
tok dolarja naravnost iz Amerike, kar
naravno vpliva na ceno. Dunaj pobere
pri nas vse, kar dobi v roko. Sistemati-
čen odtok visoko stojtehi valut predvsem
dolarjev v Avstrijo se da preprečiti edino
le s tako finančno politiko, ki bi držala
avstrijsko krono v Zagrebu na tako niz-
kem nivou, da bi njen tečaj v Zagrebu
odgovarjal v razmerju tečaju dolarja na
Dunaju.

Naj nam zadnje stavke pojasni sledeči
enostavni račun:

Dne 14. novembra se je plačalo na Du-
naju za devizo Newyork 6000 avstrijskih
v Zagrebu pa Newyork 66k 255 jugoslo-
vanskih kron. Isti dan se je plačalo v
Zagrebu za 66k Dunaj 4.40 naših kron.
kar odgovarja ceni 22.70 avstrijskih kron
za eno našo. Po tem tečaju preračunana
cena dolarja v Zagrebu 255 naših kron
je ekvivalentna s ceno 5788.50 avstrij-
skih kron. V Zagrebu more torej nekdo
kupiti 1 dolar za 5788.50 avstrijskih kron
in ga prodati na Dunaj za 6000 avstrijskih
kron. Diferenca od 211.50 av. kron pri
enem dolarju je čisti dobiček. Navzile
temu, da je ponedeljkov tečaj avstrijske
kron v Zagrebu izvanredno nizek, je še
vedno podana arbitraža možnost velikega
zasluska; ta možnost pospešuje na meji
tihotapstvo in razne druge kaznjive ma-
hinacije.

Avstrijska krona se ceni danes še ved-
no previsoko. Avstrijski in nemški eko-
nomski prerokujejo njen bankrot spomladi
prihodnjega leta. Lastniki avstrijske kro-
ne nosijo torej velik riziko.

Primeroma visok tečaj avstrijske kro-
ne 4.40 naših za 100 avstrijskih ali 22.70
av. kron za eno našo, daje tihotapcem
možnost zasluska in tira dolar na naših
bozrah kvišku. Z njim pa rastejo napram
našemu denarju več ali manj vse druge
valute in z njimi — draginja v državi.

Zato poudarjamo ponovno, da je drža-
va v splošno korist dolžna na finančno-
političnem polju ukreniti vse potrebno,
la se avstrijska krona potlači na ono ce-
no, ki ji po njeni notranji vrednosti gre.
Pri tečaju dolarja 255 naših kron v Za-
grebu in 6000 avstrijskih na Dunaju bi
smela notirati avstrijska krona v Zagre-
bu največ 4.25 naših za 100 avstrijskih
ali 23.52 avstrijskih kron za eno našo.
Avstrijska krona bi morala imeti pri nas
še manjšo ceno, kot je navedena, ker je
ves gospodarski in politični položaj re-
publike v razmerju z našim več nego ob-
upen.

— **Uvozna in izvozna trgovina s Švico.**
Tvrdis, ki se zanimajo za uvoz blaga v
Švico in za izvoz blaga iz Švice, naj se
obračajo za informacije in za naslove
švicarskih tvrdk, s katerimi žele stopiti
v trgovinsko zvezo, na švicarski konzul-
at v Zagrebu (Consulat de Suisse, Za-
greb). Sedaj se švicarske tvrdke zanimajo
posebno za uvoz jace. živil, mesa in drv.
Švicarski konzulat v Zagrebu bo sporočil
interesentom naslove prvovrstnih tvrdk
v Švici, za katere bi se posamezni inte-
resenti zanimali.

— **Novosedska produktna borza** dne
12. novembra: Pšenica: baška 1300 (bla-
go), banatska 1290 (blago); rž: baška 1100
(blago); krmlini ječmen: baški 980 (bla-
go); oves: baški 840 (blago); koruza: ba-
ška stara 1000 (denar) zaključek 1010,
nova 925 (blago) zaključek 925, banat-
ska nova 880 (blago) zaključek 890; moka
(z vrečami): baška št. 0 1850 (blago)
1800 (denar), moka za kuho 1750 (blago).
krušna 1580 (blago); otrobi (z vrečami):
banatski (nov., dec.) 600 (blago); fižol:
beli nov 1150 (blago) 1130 (denar); svin-
ska mast: baška netto 7000 (blago) 6800
(denar).

— **Bilanca sladkorne tvornice v Crven-**
li. Tvornica, ki spada v interesno sfero
»Banke za trgovino, obrt i in-dustriju«, je
imela v letu 1919/20 na delniško glav-
nico v znesku 5 milijonov kron čistega
dobička 1.081.473 K. a v letu 1920/21 na
delniško glavnicu 20 milijonov kron čiste-
ga dobička 4.648.032.50 K. Ako imajo vse
sladkorne tvornice tako lepe dobičke, po-
tem so pač bile svoječasne zahteve slad-
kornih tvornic po raznih olajšavah po-
polnoma neupravičene.

— **Cene žilvin v Italiji in pri nas.** Tr-
govska komora v Milanu javlja z dne 7.
novembra sledeče cene žilvin: prvovrstni
volli 6.40 lir, srednji 5.65, slabši 4.25; pr-
vovrstne krave 5.90, srednje 4.80, slabe
3.70; prvovrstni biki 6. slabši 5.50 lir za

1 kg žive teže. — Pri nas se povprečno
sledeče cene: volli 16 — 26 K, biki 12 —
16, krave 10 — 16 K za 1 kg žive teže.
Ako vzamemo kurz: 1 lira je 10.50 K.
ima torej v Italiji n. pr. prvovrstni vol
ceno preko 67 kron za 1 kg žive teže, do-
čim se plača pri nas do okoli 26 K. Ir
tega se vidi, kako ogromne dobičke de-
lajo italijanski trgovci, ki kupujejo pri
nas živino.

— **Odpoved francosko-italijanske trgo-**
vinske pogodbe. Francoska vlada je od-
povedala francosko-italijansko trgovinsko
pogodbo, ki je bila sklenjena leta 1898 in
velja do 31. januarja 1922. Med italijan-
sko in francosko vlado so se začela po-
gajanja, da se sklene nova pogodba. Fran-
coska vlada je morala odpovedati seda-
njo pogodbo, ker ni več odgovarjala na-
delu največjih ugodnosti, na katerem te-
melju je bila sklenjena. Da bi se do nove
pogodbe izognili porabi splošne tarife, je
francoska vlada predlagala italijanski
vladi modus vivendi, s katerim naj bi se
časno uredili trgovski odnosi med
Francijo in Italijo.

— **Češkoitalijanski lesni trg.** Iz Prage
poročajo: Položaj na lesnem trgu se je
znatno poslabšal. Ponudba pragov je več-
ja, nego povpraševanje. Izvoz v Madžar-
sko je prenehal, a v Nemčijo gre zaradi
brezvestnosti marke zelo malo. To stan-
je bo dovelo do znižanja cen, kar edi-
no bo moglo zopet pospešiti izvoz.

Borza

Zagreb: Na današnji borzi je bilo tr-
govanje z akcijami živahnije. Zahtevale
so se zlasti akcije Narodne in Eskomptne
banke. Pratehione je bilo malo na trgu.
Promet z devizami in valutami se je raz-
vijal nepovoljno za nako krono. Od iz-
vestne strani se je pričelo gibanje proti
naši kroni. Milan je skokoma narasel do
1290 in padel pozneje na 1280. Praga je
bila zelo švrta, ojačali so je tudi Berlin.
Dolarji so se popravili na 280, blaga pa
ni bilo. Povpraševanje po njih je bilo
zelo veliko in je zato interesantno, kam
grelo in to točaji, ker se banke, ki im
trenutno ne konvenira arbitraža, niso za-
nimale zanje. Devize: Berlin 110 —
116, Bukarešta 184 — 188, Milan 1250 —
1290, London 1100 — 1115, Pariz izpla-
čilo 2030 — 2035, 66k 2020 — 2020, Pra-
ga 303 — 311, Švica 5150 — 5200, Dunaj
4.80 — 5.20, Budimpešta 29.75 — 31, va-
lute: dolarji 270 — 285, avstrijske kro-
ne 6.50, rublji 15 — 20, marke 125 — 130.
češke krone 302 — 304, leji 183.

Banka za Primorje 800.
Trg. obrtna banka 200 — 205.
Irv. eskomptna banka 720 — 745.
Brodaska banka 380 — 390.
Jadranska banka 1450 — 1500.
Jugoslovenska banka 500 — 510.
Ljub. kreditna banka 950.
Narodna banka 515 — 545.
Pratehione 5600 — 5625.
Rečka pučka banka 490 — 500.
Srpska banka 730 — 740.
Eksploatacija drva 720.
Goranin 615 — 650.
Gutman 1350 — 1400.
Narodna šumska industrija 575 — 610.
Nasička industrija drva 530.
Slavonija 660 — 670.
Dubr. paroplovna družba 4300 — 4500.
Trhov. premogok. družba 850 — 860.

Beograd, valute: dolarji 66, marke
34, leji 52, levi 43, devize: London 270,
Praga 510, Zeneva 1270, Praga 77, Berlin
28.50, Dunaj 1.80, Milan 290, Budimpešta
8. Narodna banka SHS 2100.

Dunaj, devize: Zagreb 2008 — 2102,
Beograd 8390 — 8410, Berlin 2297 —
2303, Budimpešta 615.50 — 618.50, Lon-
don 22.490 — 22.510, Milan 23.390 — 23.410
Newyork 5718 — 5722, Pariz 40.730 —
40.770, Praga 6072 — 6078, Sofija 3020
— 3030, Varšava 158—160, Curih 107.975
— 108.025, valute: dolarji 5678 — 5682,
levi 2815 — 2855, marke 2317 — 2325,
funti 22.290 — 22.310, francoski franki
40.380 — 40.420, lire 22.840 — 22.860,
dinar

CLAUDE FARRERE: 32
Morski ropar
(Le Filibustier des Mers.)

Roman.

8

Od desne in leve se je sedaj pomolila kopnina iz morske gladine. Kmalu so dospeli v njeno bližino. Pred kopnino se beli vrsta čerl, ob kateri bobni valovje. Za njimi se dvigajo bele stene kredastega nabrežja. Za tem skalnatim, zobčastim nabrežjem so nakopičene strme bele stene. Še bolj v ozadju pa kipi v nebo velikansko gorovje z mnogimi koničastimi skalnatimi iglami in strmimi gorskimi pobočji. Spredaj in na desni strani se kopnina umika morju v širokem loku, ki tvori nekakšen

zalliv. Nekje v ozadju zaliva se izliva reka, kar spoznajo naši mornarji po številnosti plitkih peščenih otokov iz naplavljenih sipine, slično kakor je v bližini domačega Saint-Malo-a reka Rance naplavlila nizke peščne otočice. Na dveh otokih spozna jo mornarji dvojce visokih stavb stroge geometrične zunanosti, vendar zaradi prevleke oddaljenosti še ne morejo določiti, kakšne so te stavbe. Za njimi se ponavljajo v sinje nebo še druge stavbe, vitki stolpi kažejo, da stoji tu ono mesto, ki mu je pohod namenjen, sijajni Ciudad Real na Novi Granadi, ob reki Rio Grande, kakor je domača Sevilla zgrajena na obalah Guadalquivira. Tomaž Trublet se sedaj spomni pripovedovanja Juane o Guadalquiviru. «Lepa podlasica» je samcata in drobna, vendar hrabro jadra z raz-

petimi jadri. Odkar so odrinili od Tortuge, niso napravili nobenega plena. Na krovu je še vse tako, kakor je bilo pri odhodu, posadka šteje tristo trideset in šest flibustejev, pripravljenih na vse in odločenih, da zmago ali pa umro. To pomeni gotovo mnogo, vendar pa zopet mnogo, če pomislimo, koliko je sovražnikov in kakšne so njihove utrdbe. Tomaž Trublet preštevava vse to na svojih prstih, premišlja in prevdaja, pa vsak račun mu pove, da pride na poedinega pustolovca po štirideset do petdeset nasprotnikov. Sličen račun mu je že enkrat delal velike preglavice in ga spravil v obotovitve, onega jutra, predno je napadel špansko galijono. Toda takratni Tomaž in današnji Tomaž sta si že zelo različna. Današnji Tomaž kataka od enega konca zadnjega kastela do

druga s trdim gospodovskim korakom, kakor divja zver, njegov pogled je uprt v daljavo naravnost, in to pot se Tomaž prav nič ne obotavlja, od časa do časa se celo glasno zasmeje s hripavim, kakor blaznim smehom, ki velja vsem sedanjim in bodočim opasnostim. Tomaž se jih ne boji. Tomaž jih išče.

«Ti-le kameniti kupčki tam,» razlaga Benečan Loredan s svojim običajnim ravnodušnim glasom, «oni kupčki, ki jih vidite na otoku pred izlivom reke v morje, so same trdnjave, ki hočejo sovražnim ladjam zapreti dostop do mesta. Šta jih je, in od ene do druge sta po dve morskil milj razdalje. Najsprednejša je fort Svetega Jeronima. To je navadna baterija, obdana z obzidjem; branik baterije, če se prav spominjam,

šest čevljev, glazila pa tri in pol. V bateriji je osem železnih topov za krogle po šest, osem in dvanajst funtov, in pri njih je posadka petdesetih mož. Druga trdnjava tam-le je fort Svete Tereze, ki ima dvajset težkih topov. Ta trdnjava je čista nova, ima štiri bastije in širok jarek, toda brez vode. Razven navadnih baterij ima tudi še šest orglice, vsake orglice po dvanajst musketnih cevi, dalje moštva za devetdeset pušk, dvesto granat in potrebne množine strelnega prahu, svinca in vžigal. Dalje zadaj je platforma Brezmadežnega Spočetja in za njo platforma Božjega Zveličarja, potem...

(Dalje prihajajo.)

Vsi na delo, da rešimo brate!

MALIMOCILASTI
stanejo do 20 besedi Din. 3.—, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, nepremičnine do 20 besedi 5 Din., vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znakah.) Na vprašanja se odgovarja le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor.

SLUŽBA
DRŽAVNI PODURADNIK,
se mlad in zdrav, ki je pa bil prisiljen vsled nastalih razmer stopiti v pokoj, išče namestnika. — Ponudbe pod «Služba» na upravo «Jutra».

VAJENKA
za kolarsko obrt se išče. Oskrbna v hiši. Ponudbe na «J. K. 47», St. Vid nad Ljubljano.

POTNIK
za vinsko veletrgovino se išče. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Potnik».

NATAKARICA
pridna in poštena se išče. Naslov v upravi «Jutra».

DEKLICA
k otrokom se sprejme. Naslov v upravi «Jutra».

KUHARICA
išče službo v mestu ali na deželi, gre tudi k orožnikom ali kake manjši skupini za gospodinj. Naslov pove hišnik na Dunajski cesti 17, Ljubljana. 1885

SPRETNEGA VLAGALCA
zmožnega v nalaganju ekspedicijskih del, sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. 1886

ZAMENJA
se lepa soba na Rimski cesti s posebnim vzhodom z istotako

v središču mesta. Plača se do 50 K mesečno. Naslov v upravi «Jutra».

ZAMENJA
se lepo stanovanje z dvema sobama s stanovanjem treh sob v središču mesta. Naslov v upravi «Jutra».

STANOVANJE
zračno, z električno razsvetljavo v ljubljanski okolici se odda v najem, najraje stranki brez otrok ali novoporočencem. Eventualno se prodajo tudi v stanovanju se nahajajoče nove mobilije (spalnica, jedilnica, kuhinja). Pisemne ponudbe pod «Stanovanje» na upravo «Jutra».

PRODAJA
vso zimno zelen in razne šopke pošiljam v postnih zavajih proti povzetju s plačano pošto 20 kg 80 din. Adam Pesterle, Zelenika (Boh.).

MOBILJE, OBLEKA IN RAZNO ORODJE
Poljanska cesta, baraka št. 11.

PRODA SE BLAGO
za nimeko suknjo, močno, za nizko ceno. Naslov v upravi «Jutra».

SMREKOV GOZD
zaraden z lepimi deblji, se takoj kupi. Ponudbe pod «Gozd» na upravo «Jutra».

KUPI SE DOBRO OBEA-NJEN PIANINO.
Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Pianino».

KUPI SE HISA
v prometnem kraju, pripravna za trgovino z mešanim blagom. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Trgovina».

DOPISOVANJE
GOSPODIČNA
trgovsko nabravana, ki ima veselje do trgovine in gospodinjstva, je mirnega značaja in poštena, si želi znanja z gospodom istih želja v svrhu ženitve. Prosi se le resne ponudbe s polnim naslovom in če mogoče s sliko pod cifro «Pridna in poštena» na upravo lista «Jutra».

ZENITNA PONUDBA.
Ker nimam druge prilike, se želim tem potem seznaniti z nabravanjem, dobrosrčnim in dobro situiranim gospodom, ki bi imel voljo poročiti se z gospodično, ki ima vse lastnosti za prijetno ženo in dobro gospodinj. Odgovarja le na resne ponudbe pod naslovom «Upanje» na upravo «Jutra».

MAST ZA GEVLJE
terpentinovo kremo Ilirija, Jurjevo, Kebrin, Dilber, voščeno Cipulin, ličilo, modrilno esenco, strojno olje, Sidel št. 4 in fine sveče nudi po najnižjih cenah OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 1887

Dva vagona lepega zelja
franko Ljubljana, južni kolodvor, je naprodaj po ceni 7 K za kilogram. — Ponudbe takoj na upravo «Jutra». 1880

Glasovir
firme J. B. Streicher & Sohn, zelo dobro ohranjen ter z močnim in čistim glasom, je po ceni na prodaj. Zelo pripraven je za kak veliki salon ali gostilno kakor tudi za perisko ali plesno šolo in vsako glasbeno uporabo. Ogleda in kupi se v Ljubljani, Hranilniška cesta št. 7, druga hišna vrata, I. nadstropje, vrata 48, vsak dan od 1. do 12. ure popoldne, v nedeljo pa od 9. do 12. ure popoldne.

Takoj se sprejme pod ugodnimi pogoji v najem gostilna in bufet v mestu ali na deželi.
Cenjene ponudbe naj se pošljejo upravištven «Jutra» pod «Gostilna». 1888

Sveže baterije in karbidne svetiljke priporoča 1882
Ign. Vok,
Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

FR. FAGANEL, CELJE
Gospeska ulica 26
U S N J E
vseh vrst po najnižji dnevni ceni. 1875
Prepričajte se!

Kupi se dobra lovska puška
«Hamerles», kal. 16, event. se zamenja z istotako s petlini. Ponudbe prosim na upravo «Jutra» pod kifro «Lovec». 1880

Kupi se žaga (Venezianka) v dobrem stanju.
Jakli, Ljubljana, Poljanska cesta 13.

Moško športno perilo, dokolenke, nahrbtniki, čepice itd. 1836
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

Tovarna JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4
PODRUZNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** št. 39.

„Triglav“ jugoslovanska izdelovalnica perila
naznanja, da je s 1. novembrom povečala svoj obrat ter preuredila tovarno na Vojvode Mišića cesti št. 21 na najmodernejši način in otvorila
lastno prodajalno in skladišče
v Kolodvorski ulici št. 8
v hiši g. Rojina, nasproti hotela Štrukelj,
kjer se sprejemajo vsa naročila in prodaja vse v to stroko spadajoče moško in žensko perilo, ženska konfekcija itd. iz lastne tovarne in po najnižji dnevni ceni.
Priporočamo se cenj. občinstvu in trgovcem za nadaljno naklonjenost.
Samo na debelo „Triglav“ J. I. P. Samo na debelo
Vojska & Šelovin. 1861

Jurja grofa Thurnskega
✕ jeklarna na Ravnah ✕
Guštanj, Slovenija
proizvaja izdeluje
kvalitetno jeklo za vsakovrstno uporabo, valjano ali kovano, v šibikah, drogih, ploščah t. t. d.;
v kalupih kovane predmete za železnice in avtomobilne tvornice, strojne osovine, osovine za tovarne vozove, nože za stroje, poljedelsko orodje, nakovala.
1881

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
I^a čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.
Naslov: 1864
Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Munška ulica 19.

Časna delavska zavarovalnica zoper nezgode in okrajna bolniška blagajna za Slovenijo v Ljubljani nameravata zgraditi v Ljubljani na stavbišču ob Miklošičevi cesti nasproti justične palače skupno uradno poslopje in razpisujeta za pridobitev načrtov
javen natečaj,
ki je omejen na arhitekta prebivajoče v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Udeležiti se morejo natečaja tudi inozemski arhitekti, morajo pa biti jug. narodnosti. Osnutki, ki jih je v zmislu razpisnega programa in pogojev izdelati v merilu 1:200, morajo biti izročeni do dne 15. januarja 1922. ob dvanajstih gradbenemu odseku v Ljubljani, Šolski drevored 2/1, v zapečatenih ovojih z geslom.
V presojevalno komisijo so izvoljeni sledeči gg.:
Ing. Anton Klinar, gradbeni direktor kot predsednik;
dr. Demeter Belwels, šefzdravnik okrajne bolniške blagajne;
ing. Jaroslav Foerster, namestnik ravnatelja tehniške srednje šole;
ing. Ciril Koch, mestni gradbeni višji svetnik;
Ivan Koemur, ravnatelj okrajne bolniške blagajne;
dr. ing. Alojzij Král, univerzitetni profesor;
ing. Matko Prelovšek, mestni višji gradbeni svetnik;
dr. Anton Sagadin, ravnatelj delavske zavarovalnice in
ing. Viktor Skaberné, višji gradbeni svetnik,
vsi stanujejo v Ljubljani.
Za osnutke, ki jih bo presojevalna komisija spoznala za najboljše, so določene tri nagrade in sicer: I. nagrada v znesku 10.000 Din., II. nagrada v znesku 7.000 Din., III. nagrada v znesku 5.000 Din.
Za eventualni nakup nadaljnjih treh osnutkov, ki sicer ne bi bili odlikovani, pač pa od presojevalne komisije v nakup priporočeni, je določenih trikrat po 2.500 D.
Za izgotovitev konkurenčnih načrtov potrebne pripomočke, razpisne pogoje in druge podatke dobijo interesi poštne prosto pri podpisnem gradbenem odseku.
V LJUBLJANI, dne 14. novembra 1921.
Gradbeni odsek
Delavske zavarovalnice zoper nezgode in Okrajne bolniške blagajne.
1884